

مجموعه سنون

از

جمعیت علمیه عثمانیه

الکتابخانه

نومرو ۲۰

شعبان

استانبول

جمعیت علمیه عثمانیه مطبعه سنده طبع اولنشد

۱۲۸۰

(علائم سماویہ) (مابعد نومرو ۱۵)

(شاکرد)

روز کارک درجہ سرعتی بیان صرہ سندنہ خفیف فورطنہ اثنا سندنہ روز کار ثانیہ یکرمی بش اوتوز و شدید فورطنہ زدہ قرق قرق بش ارشون و دہا زیادہ مسافہ قطع ایدر بیورمش ایدیگز فورطنہ زدہ دائر بعض تفصیلات اعطایورلسہ نمون اولورم.

(خواجہ)

روز کار مجرد موج هوادن نشأت ایدر بر اثر اولدیغنی سولیش ایدم فورطنہ دخی هوانک شدتله موجندن عبارتدر فورطنہ هر نقدر برآدخی بعض مرتبه ایراث خسار ایدہ ییلور ایسده بونک کمال شدت و مضرتی دریادہ مشاہدہ اولور فورطنہ نک انواعی درجات متفاوتہ سی اولوب نورالزده دخی بعضاً شدید تلوری و قوعبولور سده الک زیادہ شدیدی آیتل اطہری (۱) حوالہ سندنہ ظہورہ کلور حوالی مذکورہ ده هر دفعہ فورطنہ و قوعندہ ہمہ حال برأ و بحرأ از چوقی مضرتی کورلدیکسندن اہالی فورطنہ ظہورندن زیادہ سیلہ خوف و احتراز ایدرل و قبل الوقوع سمادہ بعض علائم مشاہدہ اولتور شویله کہ بو طر فلزہ

(۱) امر بقادہ مکسیتا کور فزیلہ مارا قائیو کور فزی ارا سندنہ واقع بر طاقم جزایر کیرہ و صغیرہ دن عبارتدر.

اصلاً مشاهده اولینامش درجه ده جو هوایی ظلت استیجاب ایدر
 و بلوتر متکاثف اوله رق حرکتدن قالبوب کویا روی زمینه
 دوشده جک کی برحالده بولنور و هوایه فوق العاده ثقلت عارض
 اوله رق برطرفدن شمشک چاقوب و برطرفدن یلدر مار دوشوب
 وحوش و طیورک صدای وحشت افزای ایسه برقاندھا موجب
 خوف و خشیت اولدیغندن فورطنه سکونت بولنجبه دکن هر کس
 بره صیته منتظراً فوق النهایه مضطرب اولورلر هر دفعه سنده
 برقاج قطعه کی قضازده اولوب حتی بردفده (سن داوید) لیانی
 پیشکاهنده اوچی قیاق اولق اوزره بکرمی قطعه انگلیز سفین
 حریه سی کلباً غرق و تلف اولمش و دروننده بولسان نفوسدن
 هیچ بری بیله قورتیله مامشدر.

هوا دن تحدث ایدن علامت لک بریسیده قصرغه در بونکده
 روزکارک شدت کوره درجانی اولوب شدت لوسی مضر و خطرناکدر.
 شدید قصرغه وقوعبولان یلرده تازه فداناردن و برقاج سنده لک
 اغاچاردن خیر قائمه جفندن بشقه بعضاً پک بیوک اغاچاری بیله
 قلع و کارگیر بناری هدم ایلدیکی دخی کورلشدر. قصرغه
 اکثر یا ایکی سمت مخالفدن روزکار هبوب ابتدا یکی وقتده حادث اولور.

(شاکرد)

دک زده دخی قصرغه اولورمی

(خواججه)

اوت دک زده دھاچوق وقوعبولوب اول حالده خرطوم تسمیه اولنور.
 اشبو خرطوم جو هواده تراکم ایدن اینغره نک بعضی حادثه ایله دفعه

صوبه انقلابدن منبعث اولوب غایت جسيم و مخروطی الشكل بر عمود
هیت شده نزول ایدرود در عقب محو اولوب براوجی سخایده و براوجی
دکرده اولدیغی حالده براز وقت روی دریاده مختلک اولور طور
بوتک حد و ثبوت باعث اولان اسبابک حقیقی لایقیه معلوم اولوب
اکثر طبیعه و ن جهتین متقابلیندن هبوب ایدن ریاخ شدیده ایله
سباله برقیده جل ایدرلر خرطوم نزولدن اول بعض مرتبه
کورلدی ایشیدیلوب بحریون بوندن زیاده سیله احتراز
ایدرلر اوزاقدن بر خرطوم مشاهده اولند قده کله سزطوب
آیله رق هوایی تحریک ایله و یا خود کله آیله رق عمودی شکست
ایله دفع و محوی اسبابنه تشبث اولور زیر اخرطوم کینک اوزرینه
تصادف ایدر ایسه کمی صوایله طولدیره رق در عقب غرق
ایده چکی درکاردر بحر سفیده و خط استوایه قریب اولان
دکر زده و بحار جنوبیه ده محال سائر دن زیاده وقوعو لور
خرطومدن توقی پک کوچ اولدیغندن زیاده سیله خطرناک
بر علامتدر

شاکرد

هوا حرارت واسطه سیله منبسط اولدقده روزکار حاصل اولور
بیورمش ایدیکز فقط حرارت نه اولدیغی و هواکی قابل تنفس
بر جسم اولوب اولدیغی بیان ایلدیکز

خواجه

حرارت جسم دکلدر آتیشه تقرب اولدیغی و یا خود کونشده
قارشو طور لدیغی حالده حس اولان حیواناتدر بو حیوانات

بره منبع حرارتدن غایت رقیق بر جسم واسطه سیله واصل
اولور که بوجسمه طبیعیون سیاله ناریه تغییر ایدرلر. بنا علیه
سیاله ناریه مؤثر و حرارت اثر اولمش اولور.

شاکرد

سیاله ناریه فصل شیدر.

خواجه

سیاله ناریه فوق الغایه رقیق بر جسم اعتبار اولنده رق کافه
اجسامده موجود ایلدیغی و اکثر زیاده سرت جسملرک بیلده درونلرینه
نفوذ و دخول ایده بیلدیگی طبیعیون عندنده مثبت اولوب فقط
شمعی یه قدر هیچ بردرلو آلت واسطه سیله وزن اولنده مامش
ایدو کندن حکما بونی اجسام غیر موزونه دن عدا یتساردر.

شاکرد

برودت دخی سیاله ناریه کبی بر جسم میدر.

خواجه

خیر. برودت جسم اولدقدن بشقه حقیقته دخی هیچ برشی
اولوب شو حال حرارتک قلتدن عبارتدر. سیاله ناریه سی ازاولان
ویا خود نشر حرارت ایتدیگی وقت مالک اولدیغی سیاله ناریه
مؤخرأ زایل اولمش بولسان بر جسمه طوقند یغیر حالده برودت حس
ایدرز. ایچنده آتش یانان بر صوبه طوقنلر درجه صیماق اولوب
فقط ایچنده کی آتش سوند کدن صکره تدریج ایلده صغومفه

باشند یعنی معلومند. شو حاله نظراً صوبه نك لمع ایندیگی
 سیال ناریه تنافض ایندکجه برودت حس اولسندیگی
 اکلا شیلور. برودت حرارتك قلی اولوب فقدانی دکلدر چونکه
 بر جسمه حرارتك کلاً فقدانی ممکن اولیوب مثلاً زیاده صفوق
 بر تیمور پارچه سی آتسه تماس اینکسزین چکیج ایله ضرب
 اولندیگی و هر نه اولور ایسه اراسون ایکی صفوق جسم یکدیگره
 سورلدیکی حالده حرارت حاصل اولدیگی معلومدر. جسملرده
 کیر لو اولوب اولوجهله بعضی عملیات متعاقب ظاهر اولان حرارته
 حرارت خفیه تعیر اولور. تفصیلاتی ایلروده بیان ایدرم.
 بر جسمك درجه حرارتی بزم جسمزه تعیین اولسندمز چونکه
 جسم واسطه سیه بر جسمك درجه حرارت و برودتی تعیین
 ایلک بزم وجود مزده اولان حرارتك درجه سنه نسبتله اولوب
 بو ایسه بر معیار صحیح اوله مز. بو بابده سزنی اقناع ایچون بر مثال
 ایراد ایدهیم. یاز کونی بر مخزنه کیردیککز وقت سرین و قبش کونی
 کیردیککزده صحیحاق بولور سکز. حال بو که مخزنك درجه حرارتی
 جمیع زمانده بر سیاق اوزره اولوب اولوجهله یاز کونی سرین
 و قبش کونی صحیحاق حس اولنسی مجرد مخزنه دخولدن اول
 وجودیکزك صحیحاقی درجه سنه نسبتله در. مثلاً مخزن دائماً
 اون درجه حرارته اولدیگی حالده یاز کونی خارجك حرارتی
 یکرمی درجه اولور ایسه مخزنك حرارتی اون درجه اشاعی
 اوله جغندن سرین و بالعکس قبش موسمنده خارجده حرارت
 صفر درجهده بولور ایسه مخزنك حرارتی اون درجه زیاده
 اوله جغندن صحیحاق حس اولور. صهر ییج سولرینك قبشین

صیحاقي ويازين صفوق اولسنك دخی سبی بودر . بو باده سزه
قناعت کلمک ایچون دیگر برمشال دها ایراد ایده یم . اوچ عدد
صوقدخی الوب برینه صیحاقي و دیگرینه صفوق و اوچنجیسنه
ایلیق صوطولدی ریکز . الکزی صیحاقي صویه صوقوب چیقاردقدن
صکره ایلیق صویه صوقدیغکزده بونی صفوق و صفوق صویه
صوقوب چیقاردقدن صکره ایلیق صویه صوقدیغکزده بونی
صیحاقي حس ایدر سکرز . ایلیق صویک مزاجنده ایسه برآنده
بویله تبدل حصوله کله میده جکندن بونک گاه صیحاقي و گاه صفوق
حس اولنسی الکزک درجه حرارته نسبتله اولدیغی درکاردر .
بناعلیه برجسمک درجه حرارتی حقیقی وجهله بیلیمک بزم جسمله
ممکن اوله میده جغندن اهل حکمت بونک ایچون میزان الحراره
تسمیه اولنور برآلت مخصوصه اختراع ایتشلردر که بونک صورت
اعمال واستعمالنی ایلروده تعریف و بیان ایلرم .

شاگرد

سیاله ناریه نک ممتنع الوزن اولدیغی فصل تحقیق اولنمشدر .

خواجه

پک قولای بر تجربه ایله بیلنمشدر . شویله که تیمور و یا خود باقردن
معمول برکله اول امرده صفوق اولدیغی حالده طاریلوب بعده
هر نقدر تسخین اولنهرق تکرار وزن اولنسه جسم مذکورک
اغرافنده ذره قدر فرق بولنه مز . اشته بوندن سیاله ناریه نک
ممتنع الوزن برجسم اولدیغی اکلا شلشددر .

شاگرد

هر بر جسمه سیالۀ ناریه موجود اولوب فقط مقتضای حاله کوره
ترباید و تناقص ایدر و سیالۀ ناریه تناقص ایتدیکجه اول جسمه
برودت حس اولور دیدیکز . بر جسمدن سیالۀ ناریه تصور تله
تناقص ایدر و بر جسمدن چقان سیالۀ ناریه نره یه کیدر .

خواجه

او شود یککز وقت الکره ایوجه ایصدلمش بر مرمر و یا خود
بر معدن پارچه سی و یا خود دیگر بر جسم السه کره صیحاقلق حس
ایدرك اندن الکره ایصنور . وجسم مذکورک حرارتی اولدر جدیه
قدر تناقص ایدر که الکره ده طور د یغی حالده ارتق اصلا
صیحاقلق حس ایتمز اولور سکر . بوندن جسم مذکورک حاوی
اولدیغی سیالۀ ناریه تک بر مقداری زائل اولوب بودخی سزک الکره
یکدیگی معلوم اولور . زیرا الکره سیالۀ ناریه یکجما مش اولیدی
الکره ایصنما مق لازم کلوردی و اولاً جسم مذکورده حرارت حس
ایدركن بعده بوئی حس ایتماکزک سبی دخی الکره ایصنهرق جسم
مزبورک درجه حرارته مساوی بر حاله کلمسندن عبارتدر . چونکه
جسم مذکورک نه صیحاقلق و نه صفوق حس ایتماکز الکرک
وجسم مذکورک حرارتی بدرجه یه کلمکه حاصل اولور . بر منقال
و یا خود صوبه تک اطرافنده اوتوروب ایصنقی انلردن منشراولان
سیالۀ ناریه تک وجود مزه نفوذ و دخولی مقصدینه مینیدر .

شاگرد

بر او طه ده بولسان منقال و یا خود صوبه دن منشراولان سیالنه ناریه
یه او طه نک ایچنده بولسان کافه اشیا به دخول و نفوذ ایدرمی
خواجه

سیالنه ناریه اشیا ی موجوده نک مزاجنه کوره از حق هپسنده
تا ثیر و دخول ایدر یو باده و قوعولان بعض تجربه لری سزه
بیان ایدیم . بری طوپراق و دیگری معدن اوله رق ایکی صوبه ده
مساوی درجه ده آتش یا قلدیغی حالده معدن صوبه نک چا پک
و طوپراق کیچ ایصندیغی مشاهده اولندیغی مثللو آتشک اطفاسدن
صکره معدن صوبه نک از وقت ظرفنده و طوپراق صوبه نک
براز کیچجه صفودیغی دخی کورلشدن . معدن صوبه نک چا پک ایصنمی
سیالنه ناریه یی سرعت و سهولته بلع ایتمسندن و چا پک صفومسی
دخی سیالنه مذکوره یی اولوجهله سریعاً جسم اخره نقل ایتمسندن
نشأت ایتدیکی و طوپراق صوبه نک کیچ ایصنمی سیالنه ناریه یی
بالعکس کیچ بلع ایتمسندن و کیچ صفومسی دخی سیالنه مذکوره یی
جسم اخره کیچ نقل ایتمسندن منبعث اولدیغی اکلا شلشدن .
بنابرین معادنه ناقل الحاره و طوپراغه غیر ناقل الحاره اطلاق
اولنور . غیر ناقل الحاره تعیری جسم اخره اصلاً نقل حرارت
ایتمز دیمک اولموب بالنسبه از نقل ایدر معناسنده در و بر جسمک
کافی قدر زیاده اولسه اولقدر زیاده سیالنه ناریه بلع ایتدیکی
تجربه اولندیغندن حجم لری مساوی اولان اجسام مختلفه دن
قنغیسی زیاده اگر کلور ایسه انک سائرلندن زیاده سیالنه ناریه
بلع ایتدیکی و انک زیاده سیالنه ناریه بلع ایدن جسم انک زیاده ناقل

الحراره اولدیغی تجربه اولمغله معادن احجار دن واحجار طوغله وکرمید دن و طوغله وکرمید اخشاب دن و اخشاب یوک و پوق و حیوانات توپلر دن زیاده ناقل الحراره اولدیغی اکلا شلمشدر . حرارتک محافظه سی ملتزم اولان شیلرده ناقل الحراره اولان موادک قوللانماسی موافق حکمتدر .

اتمکچی فروزلرینک و سائر صیحاقل طور مسی ملتزم اولان اوجاقلرک طوغله وکرمید دن یا تلبسی طوپراغک غیر ناقل الحراره اولمسی خاصه سنه میندر . اکثر یا معدنن معمول قهوه جزوه لرینک وامشالی اوانینک صاپلری اغاجدن اولمسی اخشاب معادنه نسبتله غیر ناقل الحراره اولدیغیندن ال یا تماسی ایچوندور . و اوطدلر ایچون تخته دوشمهک طاش دوشمه یه وجه ترجیحی دخی تخته نک طاشدن از ناقل الحراره اولمسیدر . ات اوزرینه معدنن معمول برشی تلبس اولنه مامسی دخی معادن زیاده ناقل الحراره اولوب وجود مرک حرارتی در عقب خارجه نقل ایتمسندن ناشیدر . یوک التسه تلبسی هر موسمه مناسب و مرجح اولوب چونکه یوک غایت از ناقل الحراره اولدیغیندن قبش موسمه حرارت غریزه مزی خارجه و یرمیوب حفظ ایتدیکی مثللو الک از ناقل الحراره اولان جسمک خارجدن الک از سهاله ناریه اخذ ایلدیکی دخی مجرب اولمغله یاز موسمنده حرارت خارجیه نک وجود مزه عدم تأثیرخی مستلزم اولور . اکثر یا اطبا و احتیاطکارانک یازو قبش اینجه یوک فائیده تلبس ایتلرینک و بادیه نشین عربلرک صیف و شتاده یوکدن معمول برنوس و طاقبه و کیفه قوللانلرینک حکمتی دخی بودر . حرارتک تأثیراننده الوانک دخی مدخلی واردور . مؤخرأ بر تفصیل بیان ایدرم .
(بقیه سی صکره)
(قدری)